

KIF's historie

Der er nu etableret en gruppe med det formål at beskrive Kriminalforsorgen i Frihed.

Gruppen består af Jens Tolstrup, Lene Skov, Connie Holt, Niels Ebbe Jensen og Mogens Madsen.

Indtil videre har gruppen afholdt to møder med interesserede "gamle" kolleger.

Den overordnede målsætning er at udarbejde et værk, der beskriver historien bag forsorgsarbejdet. Herunder de frivillige organisationer, Dansk Forsorgsselskab, afdelingskontorerne, 5. kontor og pensionerne. Hvis det bliver muligt ønsker gruppen at gøre brug af professionel bistand til sammenskrivningen af historien.

Møderne med de "gamle" kolleger har haft følgende formål:

- Brainstorm over begivenheder, navne og så videre.
- Fremskaffelse af diverse materiale, herunder billeder og eventuelle effekter.
- Få historier om menneskene bag forsorgsarbejdet fortalt og nedskrevet.
- Få så mange som muligt gjort interesserede i arbejdet.

Efter afholdelse af de omtalte møder, mener gruppen sig i stand til at kunne udarbejde en egentlig projektbeskrivelse for det videre arbejde.

Fattiggården i Svendborg

Selskabet har den 12. september 2014 afholdt bestyrelsesmøde på "Fattiggården i Svendborg".

Det var en meget inspirerende dag, med besøg på Svendborg Forsorgsmuseum, der er en del af Svendborg Museum.

Museumsleder Sarah Smed Vestergaard fortalte om museets start med meget stramme ressourcer, hvilket nok ikke er så usædvanligt. Men unikt var det, at man ligesom med det gamle fængsel i Horsens, der er omdannet til museum, har kunnet

tage eksisterende rammer – nemlig den nedlagte institution "Fattiggården" – og brugt til at etablere et forsorgsmuseum.

Svendborg Kjøbstads Fattig- og arbejdsanstalt blev bygget og taget i brug i 1872, og har været i drift helt op til 1974.

Beliggende på et højt punkt, hvor det kunne ses fra store dele af Svendborg, lå det moderne 4-længede byggeri, der kostede Svendborg Kommune kr. 67.044. Penge som blev lånt i Indenrigsministeriet.

Stedet dannede i hele perioden 1872 – 1974 rammen om Svendborgs kommunale fattigforsorg. Arbejdsdygtige klienter blev indlagt i Arbejdsafdelingen, hvor der var tremmer for vinduerne og pigtråd på murene nøjagtig som i et fængsel.

Disse personer blev per definition betragtet som arbejdssky og dovne, og var selv personligt ansvarlige for deres egen fattigdom. Normalt dimitterede disse klienter efter to til otte måneders indlæggelse.

Ordet "indlagt" blev konsekvent brugt i Fattiggårdens protokoller over stedets beboere. I ordet ligger en implicit sygeliggørelse af de mennesker, som benyttede anstalten. Man mente således, at sygdommen – manglende arbejdslyst – skulle bekæmpes med faste rammer, stram disciplin, arbejde og afholdenhed, hvilket betød at blandt andet indtag af alkohol og samkvem mellem kønnene var strengt forbudt. Adskillelsen havde samtidig en præventiv effekt, idet man sikrede, at de fattige ikke fik børn og dermed forringede menneskekvaliteten!

I Forsørgelsesafdelingen placerede man de klienter, hvis fattigdom ikke var selvfor-skyldt. Disse klienter kunne i princippet blive boende på Fattiggården, så længe det blev fundet nødvendigt. De var i langt de fleste tilfælde uarbejdsdygtige, gamle og/eller syge. For dem fungerede anstalten som en slags alderdomshjem.

Sprogbrugen omkring Arbejdsafdelingen og Forsørgelsesafdelingen understreger differentieringen mellem de to grupper af fattige. De uskyldige (værdigt trængende) skulle forsørges, mens de skyldige (uværdigt trængende) skulle arbejde.

Fælles for alle anstaltens klienter var, at de med indlæggelsen mistede deres frihed og ikke selv kunne bestemme, hvornår de ville forlade stedet igen. De kunne desuden nægtes at indgå ægteskab, og de mistede deres valg- og stemmeret.

På Fattiggården fik de indlagte kost og logi som modydelse for arbejde. Det skulle lære dem værdien af arbejde. Så længe de arbejdede og i øvrigt overholdt reglerne, blev de belønnet og fik arbejdsvederlag, gjorde de ikke, blev de straffet.

Af ordensreglement fra 1936 fremgår det, at "Den, der viser sig flittig ved Arbejdet og i øvrigt udviser god Opførsel, kan der ydes Arbejdsvederlag, (...)". Vederlaget var dog grænsende til det symbolske. I 1940'erne var en ugeløn på 6 kr. Det svarer til ca. 120 kr. i dag, og arbejdsdagene var 9,5 - 11 timer lange. Arbejdet bestod bl.a. i måtteproduktion.

Når en klient havde opholdt sig på Fattiggården i seks uger, fik vedkommende lov til at komme på udgang om søndagen. Under udgangen gjaldt de samme regler som klienterne skulle efterleve i hverdagen. Brød man reglerne, eksempelvis ved at vende hjem til Fattiggården i beruset tilstand risikerede man at få inddraget sin udgangstilladelse samt at blive anbragt i stedets celle, indtil man var blevet ædru.

Cellen svarede til fængslernes observationsceller med kikhul og fastmonteret inventar.

Den mest benyttede måde at slippe ud af Fattiggården på, var udeblivelse efter udgang - simpelthen at stikke af fra Fattiggården.

For at forstå datidens syn på Fattiggårdens beboere, er der en række vendinger, som er væsentlige at kende. I Fattiggårdens dagbøger, som blev ført af stedets forvalter, bruges ordet **indlagt** om alle de personer der boede på anstalten - et ord vi normalt bruger om syge personer. Man kunne både blive indlagt på arbejdsafdelingen og på forsørgelsesafdelingen. Når de indlagte forlod Fattiggården **dimitterede** de, hvilket antyder at de havde dannet sig under opholdet. De obligatoriske samtaler som de indlagte havde med forvalteren når de ankom til anstalten blev kaldt **afhøringer** og de indlagte omtales som **afhørte**, hvilket i dag ville antyde, at vedkommende var mistænkt for noget kriminelt.

Ved besøg på Fattiggården er det slående, at reglerne og regimet i anstalten, som den kaldtes i daglig tale, lå så tæt op af vores fængselssystem.

Bestyrelsen kan bestemt anbefale et besøg på Fattiggården!

Horsens Kommune køber FÆNGSLET

Borgmester Peter Sørensen skriver her under på, at Horsens Kommune køber FÆNGSLET af Statens ejendomsselskab Freja. Det betyder, at fængselsmuseets beståen er sikret og de fremtidige rammer afklaret.

